 DOI: 10.7816/idil-08-54-06

VLADİMİR LENİN'İN KÜLT LİDERLİK İNŞASINDA MÜZİĞİN ROLÜ: "SAVAŞ YENİDEN GELİYOR" PROPAGANDA ŞARKISI

Derya KARABURUN

Anahtar kelimeler:
Lenin,
Müzik,
Kült Liderlik,
Propaganda, Müzik Analizi

ÖZ

Sovyetler Birliği'nin kurucu lideri olan Vladimir Lenin 1991 yılında birlik dağılıncaya kadar Sovyet propagandası tarafından kült lider olarak kitlelere benimsetilmiştir. Bu süreçte Sovyet propagandası, müziği önemli bir propaganda aracı olarak kullanmıştır. Özellikle 1974 yılında sözleri Nikolay Dobronravov'a ve bestesi de Dobronravov'un eşi Aleksandra Pahmutova'ya ait olan Savaş Yeninden Geliyor (*И вновь продолжается бой*) isimli şarkı Lenin'in kült liderlik inşasında önemli bir rol oynamıştır. Çalışmada "Savaş Yeniden Geliyor" isimli propaganda şarkısı özelinde Lenin'in Sovyet propagandası tarafından Sovyet halkı nezdinde nasıl kült lider olarak inşa edilmeye çalışıldığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışma kapsamında "Savaş Yeniden Geliyor" adlı propaganda şarkısı, nitel araştırma yöntemlerinden müzik analizi (duyumsal analiz) yöntemi ve göstergebilimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgularda Lenin'in düşüncelerinin Sovyet halkında sürekli olarak vücut bulduğu belirtilerek, Sovyet halkını ilk günkü gibi Ekim Devrimi'ne ve liderleri Lenin'e bağlı yaşadığı mesajı verildiği ortaya çıkarılmıştır. Duyumsal analiz yöntemi ile incelenen şarkının iki bölmeli şarkı formunda, Do minör tonunda, 4/4 ritmik yapısında olduğu, koro ile birlikte vurmalı ve bakır üflemeli enstrümanların icra sırasında kullanıldığı gözlemlenmiştir.

THE ROLE OF MUSIC IN VLADIMIR LENIN'S CULT LEADERSHIP CONSTRUCTION: THE SONG "AND THE WAR BEGINS"

Keywords:
Lenin,
Music,
Cult Leadership,
Propaganda,
Music Analysis

ABSTRACT

Vladimir Lenin, the founder of the Soviet Union, was adopted as a cult leader by the Soviet propaganda until the unity broke out in 1991. In this process, Soviet propaganda used music as an important propaganda tool. Especially in 1974, the And The War Begins (*И вновь продолжается бой*), a song belonging to Nikolay Dobronravov and his wife, Aleksandra Pahmutova, who was also composed, played an important role in the construction of Lenin's cult leadership. In the study, it was tried to reveal how Soviet propaganda tried to construct Lenin as a cult leader in the eyes of the Soviet people. Within the scope of the study, the music analysis method and semiotic analysis method among the qualitative research methods were used for the propaganda song "And The War Begins". According to the findings, it was revealed that Lenin's thoughts were constantly formed in the Soviet people, and that the Soviet people were fiercely loyal to the October Revolution and their leader, Lenin. It was observed that the song analyzed with aural-oral method was in the form of a two-part song, in the minor do tone, in the 4/4 rhythmic structure and was used during the execution of the percussion and copper-blown instruments with with choir.

DOI: 10.7816/idil-08-54-06

Giriş

20. yüzyılda kitle iletişim araçlarındaki gelişmeler ve Faşizm, Nazizm, Komünizm gibi ideolojilerin dünyaya hakim olmaya başlaması dünya genelinde kült liderlik kavramının önem kazanmasına yol açmıştır. Özellikle 1917 yılında Rusya'da gerçekleşen Ekim Devrimi'nden hemen sonra devrimin mimarı Rus siyasetçi Vladimir Lenin'in ülke genelinde kült liderlik propagandasına yoğunlaşılmıştır. Sovyet propagandası bu yolla ülkede yönetimini elinde bulunduran Politbüro'nun ve ülkenin resmi ideolojisi haline gelen Komünizm'in meşruluğunu sağlamayı amaçlamıştır. Bu süreçte Sovyetler Birliği kült liderlik propagandasında müzikten etkili bir şekilde yaralanmıştır. Özellikle 1974 yılında Savaş Yeniden Geliyor adlı Lenin üzerine yazılan şarkı, Sovyetler Birliği tarafından uzun yıllar Lenin'in kült liderlik propagandasında ön plana çıkarılmıştır. Çalışma kapsamında yapılan analizler üzerinden Savaş Yeniden Geliyor adlı propaganda şarkısının Lenin'in kült liderlik propagandasındaki rolü açıklanmaya çalışılmıştır.

Son yıllarda kült liderlik konusunda Türkiye'de önemli akademik çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalarda farklı ülke ve liderlerin, farklı iletişim mecraları üzerinden kült liderlik inşaları incelenmektedir. Bunlar içerisinde; Çakı (2018a), "Komünizm İdeolojisinde Kült Lider Olgusu: Berlin'in Düşüşü Propaganda Filmi'nin Alımlama Analizi" adlı çalışmada eski Sovyetler Birliği liderlerinden Joseph Stalin'in kült liderlik inşasında sinemanın propaganda aracı olarak nasıl kullanıldığını ele almıştır. Çalışma kapsamında İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra çekilen ve Stalin'in kült liderliğini ele alan Berlin'in Düşüşü adlı sinema filmi üzerine alımlama analizi yapılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara göre sinemanın Stalin'in kült liderlik inşasında etkili bir şekilde kullanıldığı saptanmıştır. Yine Gazi vd. (2018) "İkinci Dünya Savaşı'nda Sovyet Kült Lider Propagandasında Vladimir Lenin ve Joseph Stalin'in Sunumu" adlı çalışmada hem Lenin'in hem de Stalin'in bir arada Sovyet toplumuna kült lider olarak nasıl sunulduğu propaganda amaçlı kullanılan posterler üzerinden açıklanmaya çalışmıştır. Çalışmada kullanılan propaganda posterlerinde geçmişte Lenin üzerinden inşa edilen kült liderliğin, Lenin'den sonra ülkenin yönetimine gelen Stalin için de inşa edilmeye çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Çakı (2018b), "Adolf Hitler'in Kült Lider İnşasında Kullanılan Propaganda Posterlerinin Göstergebilimsel Analizi" adlı çalışmada da eski Alman Devlet Başkanı Adolf Hitler'in kült liderlik inşasında propaganda posterlerinin nasıl ve ne şekilde kullanıldığını incelemiştir. Çalışmada elde edilen bulgularda, Hitler'in Alman toplumuna dinsel, siyasal ve toplumsal mitler üzerinden kült lider olarak sunulduğu ortaya çıkarılmıştır.

Çakı ve Gülada (2018), "Duvar Resimleri Üzerinden Kült Liderlik Propagandası: Irak Devlet Başkanı Saddam Hüsseyin Üzerine İnceleme" adlı çalışmada eski Irak Devlet Başkanı Saddam Hüseyin'in kült liderlik inşasında duvar resimlerinin propaganda amaçlı nasıl kullanıldığı incelenmiştir. Çalışma sonucunda Saddam Hüseyin'in tarihsel arka planda Irak toplumuna yeni kurtarıcı olarak aktarıldığı bulunmuştur. Karaca (2018) "İtalyan Propagandasında Kült Lider Olgusu: Il Duce Benito Mussolini" adlı çalışmada da eski İtalyan başbakanı Benito Mussolini'nin Faşizm ideolojisi altında nasıl kült lider olarak sunulduğunu, kullanılan propaganda amaçlı poster üzerinden açıklamaya çalışmıştır. Elde edilen bulgular kapsamında posterler üzerinden İtalyan halkının Mussolini'nin yanında olduğu, aynı zamanda Mussolini'nin İtalya'yı Roma İmparatorluğu'ndaki gibi ihtişamlı günlere taşıyacağı mesajlarının verilerek Mussolini'nin kült lider olarak halk tarafından benimsetilmeye çalışıldığı saptanmıştır.

Türkiye'de alanda yapılan kapsamlı literatür taraması sonucunda kült liderlik olgusunda müziğin propaganda amaçlı kullanımını ele alan her hangi bir çalışmaya rastlanılamamıştır. Bu amaçla çalışmada başta Kuzey Kore, Çin olmak üzere günümüzde hala etkisini güçlü bir şekilde hissettiren kült liderlik propagandasında müziğin rolü ortaya konulmaya çalışılmıştır.

1. Vladimir Lenin ve Kült Liderlik Propagandası

Kült liderlik kavramı, bir kişiye insan üstü özellikler atfedilerek yüceltilmesi anlamını ifade etmektedir. Kült liderliğin oluşabilmesi için etkili bir propaganda sürecinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu propagandada liderin kendisini halkına adadığı, halkı için çalıştığı, halkı için en doğrusunu bildiği, asla hata yapmadığı, kötü düşünmediği gibi söylemler ön plana çıkarılmaktadır. Bu yolla kitleler nezdinde, ülkeyi en iyi şekilde yönetecek kişinin inşa edilen kült lider olduğu aktarılmaktadır. Kült liderlik kavramının geçmişi ilk çağlara kadar uzanmaktadır. Buna karşın etkili olarak kullanıldığı dönem 20.yüzyıl olmuştur. Bu dönemde dünya genelinde kitle iletişim araçlarında yaşanan gelişmeler ve farklı ideolojilerin hakimiyetiyle birlikte totaliter rejimlerin ortaya çıkması kült liderlik kavramının da önem kazanmasına yol açmıştır (Leese, 2016:217). Kült liderlik propagadasının en sık kullanıldığı ideolojilerin başında da Komünizm gelmektedir. Özellikle Sovyetler Birliği'ndeki liderin toplum üzerinde tahakküm kurmasında ve Komünizm ideolojisinin

 DOI: 10.7816/idil-08-54-06

toplumun geneline hakim olmasında kült liderlik propagandasının sıklıkla kullanıldığı görülmektedir (Gill, 1980: 167).

Sovyetler Birliği lideri Vladimir Lenin dünya tarihinde kült liderlik propagandasını en etkili kullananan liderlerin başında gelmiştir. Lenin'in liderdiği döneminde ve sonrasında tüm ülke Lenin'in heykelleri ile donatılmış, adına şarkılar bestelenmiş, paralarda resmine yer verilmiş, devlet dairelerine de resmi asılmıştır. Sovyet toplumunda sürekli olarak Lenin'in başarıları ve kahramanlıkları övülmüş, Lenin aleyhine konuşmak ise neredeyse imkansız hala gelmiştir (Tumarkin, 1997: 3). Sinema ideolojilerin belirli bir topluma kabul ettirilmesinde etkili bir propaganda aracı olarak kullanılabilmektedir (Zorlu, 2017: 69). Aynı şekilde kült liderlik propagandasında da sinemadan önemli bir propaganda aracı olarak yararlanabilmektedir. Sovyet sineması da Lenin'in kült liderlik inşasında sinemayı etkili bir propaganda aracı olarak kullanılmış, Lenin'i ve Ekim Devrimi'ni konu alan filmlerde hem Lenin hem de Komünizm ideolojisi yüceltilmiştir (Çakı, 2018a: 95).

Lenin'in kült liderlik inşasında en sık kullanılan bir diğer kitle iletişim aracı ise posterler olmuştur. Posterlerin ülke genelinde yaygın kullanımı, Lenin'in kült liderlik propagandası için iyi bir fırsat oluşturmuştur. Posterlerde Lenin, Soyvet toplumunda yüceltilmekte ve kitlelere kahraman olarak sunulmaktaydı. Lenin'in ölümünden sonra da Stalin döneminde de Lenin'in görselleri Stalin ile birlikte propaganda amaçlı kullanılmıştır. Özellikle her iki lideri omuz omuza yansıtan propaganda posterlerinde Lenin'in liderlik kültünün öldükten sonra da devam ettiği algısı oluşturulmaya çalışılmıştır (Pisch, 2017:173). 1991 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra Lenin'in kült liderliği kitleler nezdindeki eski gücünü kaybetmiştir. Buna karşın hala Lenin'in kült liderliğine yönelik etkiler eski Sovyet ülkelerinde görülebilmektedir.

2. Kült Liderlik Propagandasında Müziğin Rolü ve Vladimir Lenin

20. yüzyıl dünya genelinde kült liderlik propagandasında müziğin etkili bir şekilde kullanıldığı bir dönem olmuştur. Özellikle farklı ideolojilerin hakim olduğu Avrupa kıtasında müzik liderlerin halka benimsetilmesinde propaganda aracı olarak ön plana çıkmıştır. 1922 yılında İtalya'da iktidara gelen faşist lider Benito Mussoni, müziğin propagandadaki etkisinin bilincinde davranarak, kült liderlik inşasında müziği etkili bir propaganda aracı olarak kullanmıştır. Bu amaçla İtalya Krallığı'nın de facto milli marşı olarak ilan ettirdiği "Giovinezza" adlı marşta, kendisini yücelten sözlere yer verdirmiştir. Böylece İtalyan halkı her milli marş çalışında Mussolini'yi ve onun liderliğinde Büyük İtalyan Devleti idealini hatırlamaktaydı (Karaburun Doğan, 2019: 229). Benzer şekilde 1933 yılında Almanya'da iktidara gelen Nazizm ideolojisinin öncüsü Adolf Hitler de, müziği kült liderlik inşasında propaganda amaçlı kullanmıştır. Hitler iktidara geldiğinde Almanya'yı yücelten sözlere yer veren "Das Lied der Deutschen" marşı Alman milli marşı olarak kullanılmaktaydı. Hitler, "Das Lied der Deutschen" marşının Alman toplumu için öneminin bilincinde olduğu için marşın milli marş olarak kalmasını istemişti. Buna karşın Hitler, tıpkı İtalya'daki gibi "Horst Wessel Lied" adında başka bir şarkıyı de facto olarak Nazi Almanyası'nın ikinci milli marşı olarak kullandırmıştı. Marşta Nazizm ideolojisiyle birlikte Hitler'in kült liderliği de yüceltilmekteydi (Çakı vd., 2018: 90).

Sovyetler Birliği'nde kült liderlik inşasında müziğin propaganda amaçlı kullanımı Almanya ve İtalya örneklerinden pek de farklı gerçekleşmemiştir. 1917 yılında gerçekleşen Ekim Devrimi'nden sonra ülkede yönetimi ele geçiren Bolşevikler, Lenin liderliğinde ülkede Komünizm ideolojisinin hakim olması için büyük bir savaş vermiştir. Bu süreçte Sovyetler Birliği için hazırlanan milli marşta doğrudan Lenin'i yücelten sözlere yer verilmiş ve Sovyet halkının Lenin'in izinden gittiğine yönelik söylemlerde bulunulmuştur.

3. Yöntem

3. 1. Çalışmanın Amacı

Çalışmada eski Sovyetler Birliği lideri Vladimir Lenin üzerine yazılanan Savaş Yeniden Geliyor adlı propaganda şarkısı özelinde Lenin'in kült liderlik propagandasında müziğin rolü ortaya konulmaya çalışılmıştır. Böylece propaganda disiplini içerisinde kült lider inşasında müziği öneminin açıklanması amaçlanmıştır.

3. 2. Çalışmanın Önemi

Çalışma,

- Lenin'in kült liderlik propagandası hakkında bilgi vermesi,

- müziğin kült liderlik propagandasında kullanımını açıklaması,

- alanda özgün olması gibi nedenlerden dolayı önem taşımaktadır.

DOI: 10.7816/idil-08-54-06

3. 3. Çalışmanın Evreni ve Örneklemi

Sovyet propagandası tarafından Lenin'in kült liderlik inşasında kullanılan tüm propaganda şarkıları çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Buna karşın tüm propaganda şarkılarına ulaşmanın güçlüğünden dolayı çalışmada örneklem kullanılmıştır. Lenin'in kült liderlik propagandasını en iyi şekilde yansıtacağı düşünülen "Savaş Yeniden Geliyor" isimi şarkı çalışmanın örneklemi olarak belirlenmiştir (A- Pesni, 2019).

3. 4. Çalışmanın Sınırlılıkları

Çalışmada Lenin'in Sovyet propagandası tarafından kült lider olarak inşasında müziğin nasıl ve ne amaçla kullanıldığı açıklanmaya çalışılmıştır. Buna karşın yalnızca bir şarkı üzerinden çalışmanın yürütülmesi ve elde edilen bulgular kapsamında genellemelerde bulunulması çalışmanın temel sınırlılığını oluşturmaktadır. Diğer yandan çalışmada kullanılan nitel araştırma yöntemini göstergebilimin yalnızca Saussure'ün göstergebilim kavramları üzerinden ele alınması ve alanda ön plana çıkan Roland Barthes, Charles Sanders Peirce gibi farklı dil bilimi uzmanlarının göstergebilim kavramlarından yararlanılmaması da çalışmanın bir diğer önemli sınırlılığını meydana getirmektedir.

3. 5. Çalışmanın Soruları

Çalışma kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

Lenin'in kült liderlik propagandasında;

- müzik ne amaçlı kullanılmıştır?

- şarkıda ön plana çıkarılan konular nelerdir?

- şarkıda verilmek istenen açık ve gizli mesajlar nelerdir?

-şarkı müziksel yapı olarak hangi özellikleri taşımaktadır?

3. 6. Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada "Savaş Yeniden Geliyor" adlı propaganda şarkısının analizinde nitel araştırma yöntemlerinden müzik analizi ve göstergebilim analizi yöntemleri kullanılmıştır. Şarkının sözleri İsviçreli dilbilimci Ferdinand de Saussure'ün Göstergeler Modeli üzerinden incelenmiştir. Saussure'ün Göstergeler Modeli iki temel üzerine şekillenmektedir; gösteren ve gösterilen. Gösteren, bir göstergenin doğrudan, herkes tarafından kabul eden, değişmeyen anlamıdır. Gösterilen ise göstergenin öznel, kişiden kişiye değişebilen, öznel anlamını oluşturmaktadır. Gösterilen, mesajda asıl verilmek istenen anlamı oluşturmaktadır (Gazi vd., 2018b: 15). Göstergebilimde göstergelerin doğru bir şekilde okunabilmesi için göstergelerin kullanıldığı toplumun kültürel kodlarının iyi bilinmesi gerekmektedir (Tanyeri Mazıcı ve Çakı, 2018). Çalışmada ayrıca nitel araştırma yöntemlerinden olan müzikal analiz yöntemi kullanılmış, "Savaş Yeniden Geliyor" adlı propaganda şarkısının sözleri göstergebilimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmiş, müziği ise duyumsal analiz yöntemine tabi tutularak ele alınmıştır.

4. Analiz

Çalışmanın bu bölümünde "Savaş Yeniden Geliyor" adlı propaganda şarkısının müzik analizi ve göstergebilimsel analizi sonucu elde edilen bulgular ortaya konulmuştur.

4. 1. "Savaş Yeniden Geliyor" Şarkısının Göstergebilimsel Analizi

Неба утреннего стяг

(Gökyüzü şafakta bayrak kaldırıyor)

В жизни важен первый шаг

(Hayatta önemli olan ilk adım)

Слышишь: реют над страною

(Duyuyor musun? Ülkemizin üstünde uçuyorlar)

Ветры яростных атак!

(Kızgın saldırının rüzgârları)

Весть летит во все концы:

(Haber her yere yayılıyor (uçuyor))

Вы поверьте нам, отцы,

(Atalar bize inanın)

Будут новые победы,

(Yeni zaferler olacaktır)

Встанут новые бойцы!

(Yeni yoldaşlar kalkacak)

С неба милостей не жди! (

DOI: 10.7816/idil-08-54-06

Gökten yardım bekleme)

Жизнь для правды не щади.

(Kendini hakikat için feda et)

Нам, ребята, в этой жизни

(Bu tek hayatımızda arkadaşlar)

Только с правдой по пути!

(Ancak hakikat tek yoldaşımız)

В мире - зной и снегопад

(Bu dünyada ya kar yağar ya güneş doğar)

Мир и беден и богат

(Dünya hem zengin hem de fakir)

С нами юность всей планеты

(Bizimle dünyanın gençleri)

Наш всемирный стройотряд!

(Onlar dünyamızın geleceğinin mimarıdır)

И вновь продолжается бой,

(Ve savaş yeniden başladı)

И сердцу тревожно в груди

(Ve kalbimiz heyecan ile dolu)

И Ленин - такой молодой

(Ve Lenin hala genç)

И юный Октябрь впереди!

(Ve önümüzde Genç Ekim)

Savaş Yeniden Geliyor adlı şarkı, gösterilen açıdan incelendiğinde Komünizm ideolojisi altında yönetilen Sovyetler Birliği'nde hala Lenin'in kült liderliğinin ilk günkü gibi sürdüğü mesajını vermektedir. Lenin'in Sovyet halkına miras olarak bırakmış olduğu düşünceleri ışığında Sovyet toplumunun hareket ettiği ve kurulan sistemi sonuna kadar koruyacakları şeklinde bir düşünce oluşturulmaktadır. Şarkıdaki sözel kodlarda Ekim Devrimi sürecinde yaşanan mücadelelere atıfta bulunarak aynı mücadelenin şimdi Batılı Devletlere karşı sürdürüldüğü mesajı verilmektedir. Şarkıda Sovyet halkının Lenin'in öğretileri doğrultusunda hareket etmekten mutlu olduğu vurgulanırken, Soğuk Savaş'ta Batılı Devletlere karşı mücadele için Sovyet gençlerinin hazır olduğu aktarılmaktadır. Lenin'in hala genç olduğu belirtilerek, Sovyet gençlerinin Lenin'in düşüncelerini yaşattığı algısı inşa edilmektedir. Şarkıda Lenin'in önderliğinde giden Sovyet halkının Batılı Devletlere karşı zafer kazanacağı mesajı verilerek, kitlelerin moralinin yüksek tutulması amaçlanmaktadır.

Gösterge	Gösteren	Gösterilen
Doğa	Şafak	Ekim Devrimi ile başlayan Komünizm
Eylem	İlk Adım	Lenin'in başlatmış olduğu Ekim Devrimi
Doğa	Kızgın Saldırı	Lenin'in kuruduğu yönetime karşı savaşanlar
İnsan	Atalar	Lenin önderliğinde Ekim Devrimi'ne katılan Sovyet halkı
Durum	Yeni zaferler	Lenin düşünceleri ışığında Sovyetler Birliği'nin Batı Bloğu'na karşı kazanacağı düşünülen Soğuk Savaş
İnsan	Yeni yoldaşlar	Sovyetler Birliği halkı
Eylem	Göklerden yardım beklemek	Sovyetler Birliği'nin Batı Bloğu'na karşı mücadelesinde mucizelere yer olmaması
Durum	Tek hakikat	Lenin'in Sovyet halkına miras bıraktığı düşünceler
Doğa	Kar yağması	Batı Bloğu'nun egemenliği
Doğa	Güneş doğması	Doğu Bloğu'nun egemenliği
Eylem	Savaşın başlaması	Sovyetler Birliği'nin Batı Bloğu'na karşı vermiş olduğu mücadele
Durum	Kalplerin heyecan duyması	Sovyet halkının geleceklerinden ümitli olmaları
Durum	Lenin'in genç olması	Lenin'in kurduğu rejimin hala ayakta olması
Olay	Genç Ekim Devrimi	Lenin'in liderlik ettiği Ekim Devrimi'nin Sovyet halkına yol gösterdiği düşüncesi

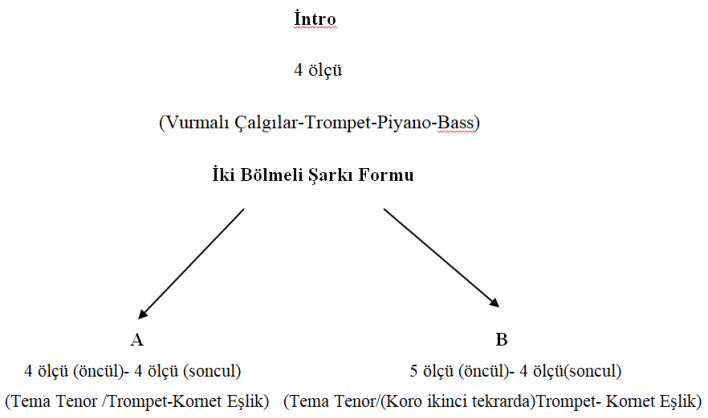
Tablo 1. "Savaş Yeniden Geliyor" Şarkısının Göstergebilimsel Analizi

4. 2. "Savaş Yeniden Geliyor" Şarkısının Müzik Analizi

Müzikte politik ideolojilerin yansımaları Ekim devriminden sonraki süreçte gelişen Sosyet müziği içinde geçerlidir. Ekim devriminin akabinde "müzikte yapılacak her şey tüm estetik kaygıların ötesinde belirlenen kurallar çerçevesinde yapılmalıydı. Kısaca 1948 eleştirisinin özü, tüm bestecilerin halka hizmet etmeleri gerektiğiydi ama bunu yaparken ideolojik doku unutulmamalıydı" (Kutluk, 2018: 43).

Lenin'in müzikler üzerinden kült liderlik propagandası, onun ölümünden sonraki süreçte de devam etmiş, Lenin'den sonra gelen liderler döneminde de milli marşta Lenin'in varlığı sürdürülmüştür. Bunun en önemli nedenlerinden biri Lenin'den sonra ülke yönetimine gelen liderlerin kült liderlik propagandalarının uzun süreli olmamasıdır. Diğer bir deyişle Lenin'in kült liderlik propagandasına karşı alternatif bir lider ortaya çıkmamıştır. Örneğin, Lenin'in ölümünden sonra ülkenin başına geçen Joseph Stalin'in kült liderlik propagandasında Lenin de sıklıkla yer bulmuştur. Buna karşın Stalin ölümünde sonra ülkenin başına geçen Nikita Kruşçev tamamen Stalin karşıtı bir politika izleyerek, ülke genelinde Stalin'in kült liderlik propagandasına büyük zarar vermiştir (Luqiu, 2016: 290).

DOI: 10.7816/idil-08-54-06

Şekil 1. "Savaş Yeniden Geliyor" Şarkısının Müzik Analizi

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan müzikal analiz yöntemi, "Savaş Yeniden Geliyor" adlı propaganda şarkısının müziği duyumsal analiz yöntemine tabi tutularak incelenmiştir. Şarkının bestesi Aleksandra Pakhmutova, sözleri ise Nikolay Dobronravov tarafından yapılmıştır. Duyumsal olarak incelenen şarkının iki bölmeli şarkı formunda, do minör tonunda, 4/4 ritmik yapıda, koro, vurmalı ve bakır üflemeli çalgılar kullanılarak icra edildiği gözlemlenmiştir.

Sonuç

Çalışma kapsamında elde edilen bulgular kapsamında, şarkıda Lenin'in ölümünden sonra da düşüncelerinin hala Sovyetler Birliği'ne liderlik ettiği mesajı verilmeye çalışıldığı saptanmıştır. Sovyetler Birliği'nin kuruluş aşamasında Beyaz Ordu'ya karşı verilen iç savaş ve İkinci Dünya Savaşı'nda Nazi Almanyası'na karşı verilen mücadeleler hatırlatılarak, aynı savaşın Soğuk Savaş döneminde Batılı Devletlere karşı verildiği şarkıda anlatılmaya çalışılmaktadır. Şarkıda ayrıca 1917 yılında Lenin önderliğinde gerçekleştirilen Ekim Devrimi'ne kutsiyet kazandırıldığı görülmektedir. Böylece Ekim Devrimi'nin kazanımlarının korunması için Sovyet halkı düşmanlarına karşı savaşa çağırılmaktadır.

Propaganda şarkısında geçen "yeni zaferler var" ve "yeni yoldaşlar var" sözel kodlarıyla Lenin'in Sovyet halkına emanet ettiği Komünizm ideolojisinin ve Sovyetler Birliği'nin savunulması için ülkede kitlelerin istekli oldukları vurgulanırken, Batılı kuvvetlere karşı da er geç Soğuk Savaş'tan zaferle çıkılacağına yönelik olumlu söylemlerde bulunulmaktadır. Şarkıda tek hakikatin Lenin'in liderliğinden gitmek olduğu vurgulanmakta bunun içinde gerektiğinde savaşılması gerektiği açıklanmaktadır. Lenin'in ve Ekim Devrimi'nin genç kaldığı şarkı toplamda beşer defa tekrar edildiği görülmektedir. Bu açıdan Lenin'in ideolojik söylemlerinin yeni nesillerle birlikte sürdürüldüğü ve Ekim Devrimi ruhunun hala canlı kaldığı propaganda mesajları şarkı üzerinden aktarılmaktadır. Bu yolla Batılı Devletler tarafından propagandası yapılan kapitalist söylemlerin Sovyet halkına etki etmeyeceğine yönelik bir algı inşasında bulunulmak istenmektedir.

"Savaş Yeniden Geliyor" adlı propaganda şarkısının iki bölmeli şarkı formunda, do minör tonunda, 4/4 ritmik yapıda, koro, vurmalı ve bakır üflemeli çalgılar kullanılarak icra edildiği sonucuna varılmış, "Savaş Yeniden Geliyor" isimli propaganda şarkısı üzerinden Sovyetler Birliği lideri Lenin'in kült lider inşasında müziğin propaganda amaçlı kullanımı ele alınmıştır.

Çalışma incelediği konu bakımından özgün olma özelliği taşımaktadır. Buna karşın çalışma kült lider inşasından müziğin kitleler üzerindeki etkisini ortaya koymaktan uzaktır. Bu açıdan gelecek çalışmalarda farklı ülke ve dönemler üzerinden kült lider inşasında müziği propaganda amaçlı kullanımının etkisini inceleyen saha çalışmalarına yönelinmesi alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Çakı, Caner. "Komünizm İdeolojisinde Kült Lider Olgusu: "Berlin'in Düşüşü" Propaganda Filmi'nin Alımlama Analizi". Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi 9, (Eylül 2018 a): 94-113.

Çakı, Caner. "Adolf Hitler'in Kült Lider İnşasında Kullanılan Propaganda Posterlerinin Göstergebilimsel Analizi". Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi, 3(6), (2018b), 24-38.

Çakı, Caner & Gülada, Mehmet Ozan. "Duvar Resimleri Üzerinden Kült Liderlik Propagandası: Irak Devlet Başkanı Saddam Hüsseyin Üzerine İnceleme". Dördüncü Kuvvet Uluslararası Hakemli Dergi, 1(2), (2018): 7-24.

Çakı, Caner., Karaburun Doğan, Derya ve Yılmaz, Nurcan. "Horst-Wessel" Propaganda Marşı Üzerinden Nazizm İdeolojisinin İnşası", İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, Sayı 46, (2018): 89-110.

Gazi, Mehmet Ali, Çakı, Caner, & Gülada, Mehmet Ozan. "İkinci Dünya Savaşı'nda Sovyet Kült Lider Propagandasında Vladimir Lenin ve Joseph Stalin'in Sunumu". Dördüncü Kuvvet Uluslararası Hakemli Dergi, 1(2), (2018a): 25-42.

Gazi, Mehmet Ali, Çakı, Caner, & Gülada, Mehmet Ozan. "İspanya 2000 Partisi'nin Göçmen Karşıtı Propaganda Faaliyetleri Üzerine İnceleme". Ankara Uluslararası Sosyal

DOI: 10.7816/idil-08-54-06

Bilimler Dergisi, 1 (2), (2018b): 11-22.

Gill, Graeme. "The Soviet Leader Cult: Reflections on the Structure of Leadership in the Soviet Union". British Journal of Political Science. 10(2). (1980): 167-186.

Karaburun Doğan, Derya. "Faşizm Propagandasında Müziğin Rolü: Mussolini İtalyası Örneği", Folklor Edebiyat Dergisi, 25(97), (2019): 229-244.

Karaca, Mustafa. "İtalyan Propagandasında Kült Lider Olgusu: "Il Duce" Benito Mussolini". Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 6(2), (2018): 1203-1220.

Kutluk, Fırat. Müzik ve Politika, İstanbul: h2O Yayınları, 2018.

Leese, Daniel. Rituals, Emotions And Mobilization: The Leader Cult And Party Politics. In The Palgrave Handbook Of Mass Dictatorship, London: Palgrave Macmillan. 2016.

Luqiu, L. Rose. "The Reappearance of the Cult of Personality in China". East Asia.33(4), (2016): 289-307.

Pisch, Anita. The Personality Cult of Stalin in Soviet Posters. 1929–1953: Archetypes. Inventions and Fabrications. Australia: ANU Press. 2017.

Tanyeri Mazıcı, Emel ve Çakı, Caner. "Adolf Hitler'in Korku Çekiciliği Bağlamında Kamu Spotu Reklamlarında Kullanımı". Erciyes İletişim Dergisi. Sayı 5 (3), (2018): 290-306.

Tumarkin, Nina. Lenin lives!: the Lenin Cult in Soviet Russia. USA: Harvard University Press. 1997.

Zorlu, Yaşar, Çakı, Caner, Karaca, Mustafa. (2017). "Türk Sinemasında Nazizm İdeolojisi: 'Kırımlı' Filmi ve Göstergebilimsel Analizi". Sosyoloji Konferansları - Istanbul Journal of Sociological Studies. No: 56 (2017-2): 65-93.

İnternet Kaynağı

A- Pesni (2019). http://a-pesni.org/drugije/ivnov.htm, Erişim Tarihi: 08.02.2019.